

ΤΟ ΧΑΡΑΤΣΙ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΠΛΗΤΤΕΙ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Με δεμένα τα χέρια, αλλά δραστήρια στην εκατονταετή επέτειο

Τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα που ταλανίζουν τη χώρα δεν άφησαν ανέγγιχτη την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Το ιστορικό κοινωφελές σωματείο, μπαίνοντας στην εκατονταετή επέτειο της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης, καλείται να πληρώσει δυσβάσταχτους φόρους λόγω των πολλών ακινήτων που έχει στην ιδιοκτησία του, αλλά παρ' όλα αυτά σχεδιάζει δράσεις για τον εορτασμό της ιστορικής επετείου.

Της **Κυριακής Τσολάκη**
ktsolaki@makthes.gr

Οπου φτώχεια και γκρίνια, λέει μια παροιμία. Και όπου γκρίνια μιζέρια, συμπληρώνουμε εμείς. Το γενικότερο πλαίσιο αυτής της γκρίζας κατάστασης που επικρατεί σε όλη τη χώρα έπληξε και την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Θύμα του ειδικού τέλους ακινήτων ο οργανισμός εντάσσεται στη λίστα των κοινωφελών ιδρυμάτων που πρέπει να καταβάλουν υψηλά ποσά στο ελληνικό δημόσιο λόγω της μεγάλης ακίνητης περιουσίας τους.

Ως γνωστόν, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών έχει στην ιδιοκτησία της μεγάλο αριθμό μισθωμένων ακινήτων και κληροδοτημάτων. Έτσι, με βάση τα νέα μέτρα που επιβλήθηκαν λόγω κρίσης, καλείται να καταβάλει νέους φόρους στο ελληνικό δημόσιο, οι οποίοι ανέρχονται στα 220.000 ευρώ ετησίως (δηλαδή περίπου το 25% του ετήσιου προϋπολογισμού της), ποσό που από τους εταίρους της θεωρείται δυσβάσταχτο. «Τα μισθώματα όλων αυτών των ακινήτων επενδύει η Εταιρεία αποκλειστικά σε δράσεις για την υπεράσπιση της Μακεδονίας», λέει στη «ΜτΚ» ο πρόεδρος του δ.σ. Νίκος Μέρτζος, υπενθυμίζοντας τον σο-

«Η φορολόγησή μας είναι παρανοική και αυτό αποτελεί ένα από τα στοιχεία του πυρήνα του ελληνικού δράματος και της ελληνικής τραγωδίας», παρατηρεί ο πρόεδρος του δ.σ. της ΕΜΣ Νίκος Μέρτζος.

βαρό ρόλο της ΕΜΣ, η οποία είναι το «ισχυρότερο επιστημονικό ερευνητικό κέντρο της χώρας, εξειδικευμένο στο Μακεδονικό ζήτημα και στην ιστορία των Βαλκανίων». Ως τέτοια, η Εταιρεία μάλλον «επιτελεί έργο υποκαθιστώντας το ίδιο το κράτος», άρα ο πρόεδρος της θεωρεί αυτόνομο ό,τι θα έπρεπε να εξαιρεθεί από τα έκτακτα φορολογικά μέτρα που επιβλήθηκαν τον τελευταίο καιρό λόγω της κρίσης. «Η φορολόγησή μας είναι παρανοική και αυτό αποτελεί ένα από τα στοιχεία του πυρήνα του ελληνικού δράματος και της ελληνικής τραγωδίας», παρατηρεί.

Ανάμεσα στα ακίνητα ιδιοκτησίας της ΕΜΣ είναι το εμβληματικό θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και το υπόλοιπο κτίριο (όπου στεγάζεται το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος), ένα κατάστημα στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και έξι διαμερίσματα εντός πόλης. Μάλιστα, όπως λέει ο Νίκος Μέρτζος, οι οφειλές του ΚΘΒΕ είναι αρκετά υψηλές, παρ' όλα αυτά η Εταιρεία καλείται να καταβάλει επιπλέον φόρο 20%, ενώ το έκτακτο τέλος υπολογίζεται γι' αυτήν με τον υψηλότερο συντελεστή (8 ευρώ ανά τ.μ.). Όλα αυτά τη στιγμή που η πολιτική και

πολιτειακή ηγεσία εντός και εκτός Θεσσαλονίκης γνωρίζει καλά το έργο που επιτελεί η ΕΜΣ, μάλιστα «κάποιοι από αυτούς είναι εταίροι μας», τονίζει ο κ. Μέρτζος.

Υψηλίσματα υποστήριξης

Παρά τις δυσκολίες, η λέξη μιζέρια δεν ταιριάζει στο ιστορικό κοινωφελές σωματείο. Το διαβεβαιώνει επί του πρακτέου το δραστήριο παρελθόν του αλλά και ο ίδιος ο πρόεδρος του, που λέει με σθένος, κατηγορηματικά και με το γνωστό αυστηρό και δυναμικό ύφος του: «Δεν πρόκειται να βάλουμε λουκέτο. Η Εταιρεία δεν εγκαταλείπει το έργο της. Δεν κάνουμε ούτε βήμα πίσω, εναντίον όλων των δαιμόνων!».

Εξάλλου, ο ιστορικός οργανισμός υποστηρίζεται από φίλους ιδιώτες που αναγνωρίζουν την προσφορά του και συμβάλλουν στις προσπάθειές του - η μεγάλη ακίνητη περιουσία της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών οφείλεται σε δωρεές που έχουν κάνει κατά καιρούς προς αυτήν φίλοι της ευεργέτες. «Τα καταφέρνουμε διότι ο ελληνισμός έχει δυνάμεις που μας υπερασπίζονται. Έχουμε οικονομική στήριξη που μας την προσφέρουν ευγενείς μακεδόνες χορηγοί, οι οποίοι πιστεύουν στο κύρος και το έργο της Εταιρείας. Εμείς δεν έχουμε πάρει-δώσει με το δημόσιο», λέει ο Νίκος Μέρτζος.

Αλλά και διάφοροι άλλοι φορείς, πληροφροούμενοι τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η ΕΜΣ,

υποστηρίζουν με ψηφίσματά τους το αίτημά της να βρεθεί λύση στο μεγάλο οικονομικό πρόβλημα που ανέκυψε από την έκτακτη φορολόγηση των ακινήτων και των κληροδοτημάτων της. Μεταξύ αυτών είναι το Δημοτικό Συμβούλιο Θεσσαλονίκης, το Περιφερειακό Συμβούλιο Κεντρικής Μακεδονίας, οι δήμοι Σερρών, Κοζάνης, Βοΐου και Αμυνταίου, η Φιλοσοφική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η Ηπειρωτική Εστία, το Ιστορικό Αρχείο Καβάλας και η Ιστορική Εταιρεία «Φίλιππος» Γιαννιτσών.

Οι επιστημονικές μελέτες και τα απόρρητα έγγραφα

Το γεγονός ότι η ΕΜΣ δεν κάμπτεται από τη φορολόγηση και την οικονομική της στενότητα και επιμένει με πείσμα στο έργο της φαίνεται και από το ότι φέτος γιορτάζει τα εκατό χρόνια από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης με διάφορες δράσεις. Από τις πρώτες 15 μέρες του 2012 άρχισε να κυκλοφορεί σταδιακά δεκαοκτώ ειδικές πρωτότυπες επιστημονικές μελέτες της που για πρώτη φορά φέρνουν στο φως πολύτιμα άγνωστα στοιχεία από τα Κρατικά Αρχεία της Βουλγαρίας, της Γιουγκοσλαβίας, της Γερμανίας, της Αλβανίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, τα Οθωμανικά Αρχεία του πρωθυπουργού της Τουρκίας και το Διπλωματικό Αρχείο του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών. «Όλες αυτές οι εκδόσεις αναρ-

τώνται στο διαδίκτυο και αποστέλλονται δωρεάν σε τουλάχιστον 120 μόνιμους αποδέκτες, όπως βιβλιοθήκες, πανεπιστήμια, ιδρύματα, η Βουλή, η πολιτική ηγεσία και ερευνητικά κέντρα της χώρας, καθώς επίσης σε δήμους, περιφέρειες, μητροπόλεις και οργανώσεις της Μακεδονίας», επισμαίνει ο πρόεδρος.

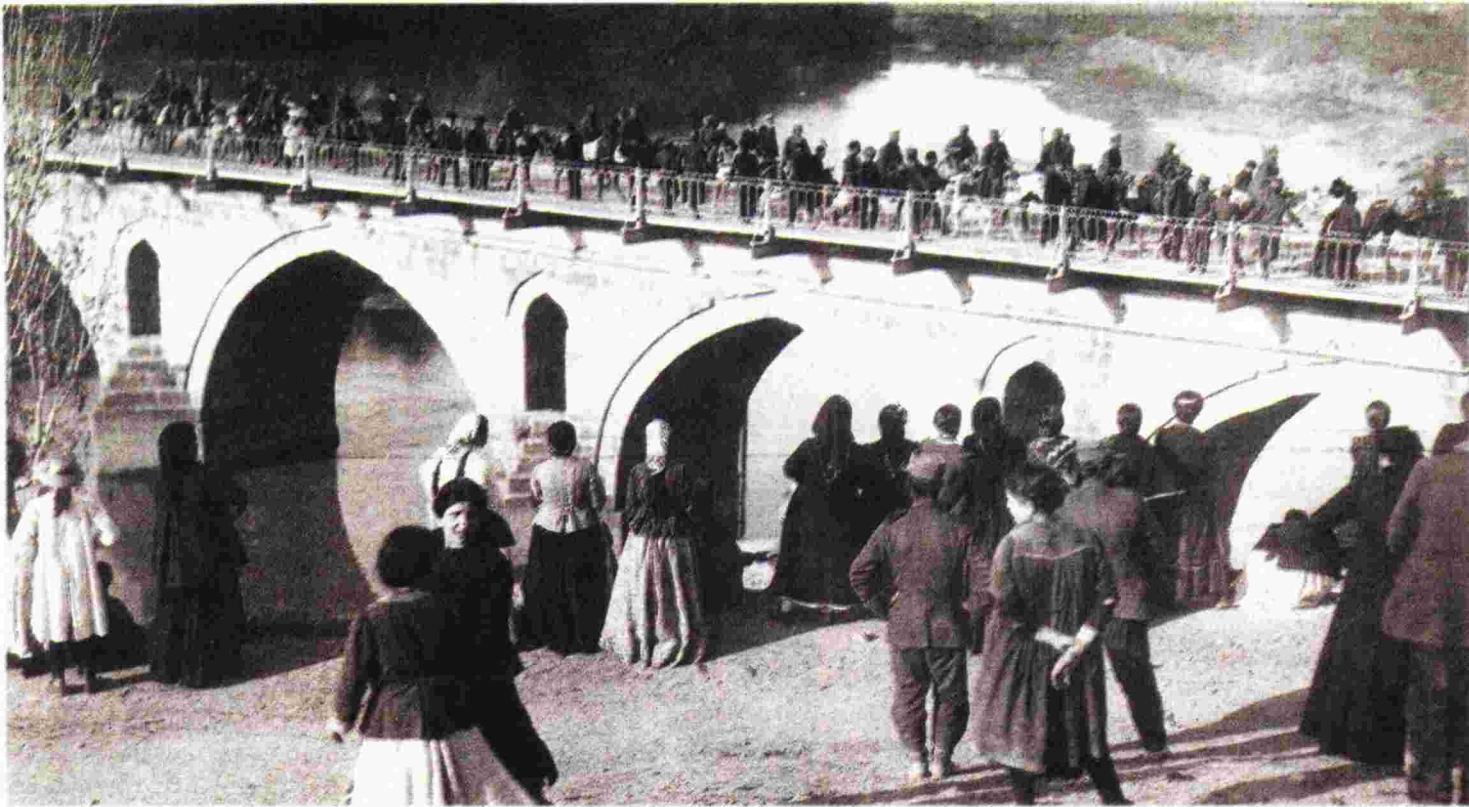
Μέσα από τα αρχεία αυτά βγαίνουν στην επιφάνεια διάφορες κρυφές στιγμές της ιστορίας. «Για παράδειγμα, για πρώτη φορά δημοσιεύονται τα απόρρητα έγγραφα του υπουργείου Εξωτερικών της Γερμανίας, μέσα από τα οποία φαίνεται και ο τρόπος που έβλεπαν οι Γερμανοί τους Βαλκανικούς Πολέμους. Αποκαλύπτεται μέσα από σχετικό έγγραφο ότι οι ισχυρές δυνάμεις της Γερμανίας ήθελαν η Θεσσαλονίκη να γίνει διεθνής».

«Από τη Θεσσαλονίκη ουδείς!»

Άλλη μία δράση της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών στο πλαίσιο του εορτασμού για την επέτειο των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης είναι η έκθεση «Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι βήμα-βήμα σε εικόνες», της οποίας ο σχεδιασμός μόλις ολοκληρώθηκε. Η έκθεση περιλαμβάνει 360 φωτογραφίες, λιθογραφίες, ζωγραφικούς πίνακες, ιστορικά πρωτοσέλιδα εφημερίδων και βιβλία της εποχής εκείνης. «Πολλά από αυτά πα-

Το θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών είναι ένα από τα ακίνητα που ανήκουν στο κοινωφελές σωματείο.

Φωτογραφίες της έκθεσης «Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι βήμα-βήμα σε εικόνες».

Για τον Κωνσταντίνο Βαβούσκο

Κατά την προετοιμασία του κειμένου αυτού με λύπη πληροφορηθήκαμε την απώλεια ενός σημαντικού ανθρώπου που επί χρόνια δραστηριοποιήθηκε στην πόλη και ως στυλοβάτης της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Ο λόγος για τον ομότιμο καθηγητή της Νομικής σχολής του ΑΠΘ, αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών και τέως πρόεδρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών Κωνσταντίνο Βαβούσκο, η κηδεία του οποίου έγινε χθες. Στη μνήμη του η ΕΜΣ κήρυξε τριήμερο πένθος και καθιέρωσε ετήσια υποτροφία για νέους επιστήμονες και ερευνητές της Μακεδονίας.

Θλίψη για την απώλεια του καθηγητή και ακαδημαϊκού εξέφρασε με ανακοίνωσή της η Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας - Θράκης, καθώς ο εκλιπών υπήρξε επίτιμο μέλος της ΕΣΗΕΜΘ και μέλος της διοίκησης του Βαλκανικού Κέντρου Τύπου.

ρουσιάζονται για πρώτη φορά στη Μακεδονία. Ο επισκέπτης της έκθεσης θα μπορεί να δει στιγμιότυπα από όλους τους Βαλκανικούς Πολέμους, από τις 4 Οκτωβρίου (παραμονή κήρυξης του πολέμου, που αποχωρεί ο πρεσβευτής της Τουρκίας από την Αθήνα) μέχρι και τη συνθήκη του Βουκουρεστίου, η οποία όρισε τα σύνορα της ελληνικής Μακεδονίας. Πρόκειται για καταπληκτικό υλικό, που προέρχεται από δέκα συλλογές, πολλές από αυτές ανέκδοτες και άγνωστες. Για παράδειγμα, υπάρχει ένα λεύκωμα του πρίγκιπα Νικόλαου, που ήταν καλός φωτογράφος και ο πρώτος στρατιωτικός διοικητής της Θεσσαλονίκης, ο οποίος ακολουθούσε τον αδελφό του, τον βασιλιά Κωνσταντίνο. Αλλά και διάφορα ιδρύματα, η ομογένεια ή συλλέκτες, όπως ο Θεσσαλονικίος Γιάννης Μέγας, μας παραχώρησαν εκθέματα. Τέλος, έχουμε μια συλλογή από τον λεγόμενο Άγνωστο Λοχία, έναν δεκανέα που μετείχε στους πολέμους και παράλληλα τραβούσε φωτογραφίες επι-

τόπου», λέει ο Νίκος Μέρτζος. Το σπάνιο αυτό υλικό θα εκτεθεί στην Πινακοθήκη της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών τον πανηγυρικό για την πόλη μήνα Οκτωβρίου. Δεν θα έχουν όμως την ευκαιρία να το θαυμάσουν μόνο οι

κάτοικοι και οι επισκέπτες της Θεσσαλονίκης, αλλά και οι πολίτες και περιηγητές της ευρύτερης Μακεδονίας, αφού από τα μέσα Φεβρουαρίου μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου του 2012 η έκθεση θα περιοδεύσει σε αρκετούς μεγάλους

δήμους της περιοχής. «Με έγγραφο της Εταιρείας από τον Δεκέμβριο του 2011 ανακοινώθηκε σε όλους τους δημάρχους της μείζονος Θεσσαλονίκης και Μακεδονίας των πρωτευουσών των νομών ότι είναι στη διάθεσή τους η

έκθεση τελείως δωρεάν, για να την παρουσιάσουν στην έδρα τους και να γιορτάσουν. Μερικοί απάντησαν και κάποιιοι σταθμοί σταθεροποιήθηκαν, αλλά από τη Θεσσαλονίκη ουδείς!» καταλήγει στη «ΜτΚ» ο πρόεδρος.

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών είναι κοινωφελές μη κερδοσκοπικό σωματείο και μη κυβερνητική οργάνωση. Ιδρύθηκε στις 29 Απριλίου 1939 με σκοπό τη συλλογή, καταγραφή, ταξινόμηση, διατήρηση, μελέτη και δημοσίευση παντός γλωσσικού, αρχαιολογικού, αρχαιολογικού, λαογραφικού υλικού και λαϊκής τέχνης που σχετίζεται με τη Μακεδονία. Στους σκοπούς της, εκτός από την υπεράσπιση και την ανάδειξη των θεμάτων της Μακεδονίας, περιλαμβάνεται επίσης η διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων, διαλέξεων, καθώς και η συμμετοχή εκπροσώπων της σε διεθνή επιστημονικά

Σκοποί, δομή και τμήματα

συνέδρια. Έχει πραγματοποιήσει ως τώρα συνέδρια για την αρχαία και τη βυζαντινή Μακεδονία, το Άγιο Όρος, τον Μακεδονικό Αγώνα, την ιστορία της Θεσσαλονίκης διαχρονικά, τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, τη Μοσχόπολη, τη σύγχρονη ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης κ.ά., εκδίδοντας παράλληλα τα πρακτικά τους. Μια άλλη σημαντική δράση της Εταιρείας είναι η ενίσχυση αριστούχων Μακεδόνων με τη χορήγηση υποτροφιών για σπουδές στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Σημαντικοί παράγοντες της επιστήμης και των τεχνών υπήρ-

ξαν υπότροφοι της Εταιρείας. Το επιστημονικό και εθνικό έργο της έχει επανειλημμένως αναγνωριστεί και τιμηθεί από την Ακαδημία Αθηνών, τον δήμο Θεσσαλονίκης και πολλούς άλλους φορείς και σωματεία από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Το σύνολο των επιστημονικών εκδόσεών της, από την ίδρυσή της, υπερβαίνει τις 250. Η Εταιρεία διαθέτει τμήματα Μελετών-Εκδόσεων, Ιστορικών Ερευνών, το Ηλεκτρονικό-Ερευνητικό Δίκτυο «Ιωάννης Μανδύλας», βιβλιοθήκη, πινακοθήκη και βιβλιοπωλείο.

Η Εταιρεία διοικείται από εννεαμελές διοικητικό συμβούλιο, εκλεγόμενο ανά τριετία από τη γενική συνέλευση των μελών της. Ως σήμερα πρόεδροι του διοικητικού συμβουλίου διατέλεσαν οι: Κωνσταντίνος Μερκουρίου, Στίλιανος Κυριακίδης, Χαράλαμπος Φραγκίτσας, Νικόλαος Ανδριάτης και Κωνσταντίνος Βαβούσκος. Από τον Απρίλιο του 2006 πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών είναι ο Νικόλαος Μέρτζος. Εταίροι της είναι 920 επιφανείς Θεσσαλονικείς. Όλοι οι εταίροι της εργάζονται αφιλοκερδώς.